П III 34

Примерак 10 филера

НОВА ПОШТА

»НОВА ПОШТА«
излази сваког дана ујутру, осим понедеоника и дана иза празника
Редакција и администрација:
УЈВИДЕК, ОРСАГЗАСЛО ТЕР 6/I
Телефон: 39--39. Пошт. фах: 173
Чек. рачун код Пошт. штед. 18.254
Месечна претплата: 2.50 пенга, тромесечна: 7.20 пенга

Год. II. | Ујвидек, четвртак, 16 јулија 1942 | Број 154

Претседник владе др. Калаи одговорио је на интерпелацију народног посланика Милана Л. Поповића о догађајима у месецу јануару ове године

Будапешта, 15 јула. (МТИ).

На седници Парламента у среду пре подне, коју је отворио претседник Ташнади-Нађ Андраш у 10.10 часова, пре прелаза на дневни ред, народни посланик г. Милан Л. Поповић затражио је и добио реч. Он се у свомо говору позабавио народносним питањем у вези са догађајима у Бачкој.

Претседник владе г. др. Калаи одговорио је на интерпелацију г. Поповића следеће:

ГОВОР Г. Др. КАЛАИА

— Пред Парламент је изнето једно питање које нема само мађарску него и међународну релацију. И ја и не марим што је ово питање доспело овамо, јер ова околност може да послужи као најубедљивији деманти једног дела свију оних оптужби које су се чуле против нас.

Што се тиче посланиковог говора, морам да кажем: да ли је пре 22 године, када се први пут састао југословенски Парламенат, могао један мађарски посланик да устане и тамо одржи овакав говор какав је одржао овде посланик Поповић? О посланиковом говору могу да кажем да се у вези са народносним питањем у главним линијама слаже не само са мојим него, верујем, и са мишљењем сваког појединог члана наше странке. Да, стварно у Дунавском базену постоје не само мађарски циљеви него заједнички, велики, човечански и европски циљеви, и у интересу ових циљева потребна је међусобна сарадња и сагласност на пољу борбе за даљи развитак. Позната ми је умереност посланика Поповића и знам да је својој српској народности увек остао веран. По овом питању он је потстрекнут и чињеницом да је још раније за време југословенског режима био претседник антибољшевичког Комитета. Он зна и осећа да оно што се овде дешавало није био устанак или побуна српског народа који живи међу нама, него су ту играле значајну улогу оне силе против којих се он у своје време већ и у Југославији борио.

У вези са жабаљским, односно делвидечким проблемом желим да одговорим, па бих желео да то питање дође до стишавања. Ради прецизирања ствари, изволите ми допустити — рекао је даље претседник владе да о томе прочитам свој извештај.

ДОГАЂАЈИ У БАЧКОЈ

— Бачку као интегрални део Мађарске, отргнуту Трианоном, у априлу 1941 поново смо освојили од Србије, односно Југославије. У току ових ратних операција, цивилном становништву се није десило никакво зло. Наше хонведство је доследно традиционалној светостеванској мисли, у смислу упутстава добивених од владе, у пуном смислу речи, не обазирући се на народности, са искреном братском љубави пригрлило на своја недра целокупно становништво. (Одобравање.)

— После присаједињења Јужног Краја првих месеци тамо је владао ред и мир. После неколико месеци међу бачким Србима нашли су се такви — вероватно услед погрешног тумачења попустљивости наше војске — који су се супротставили мађарству и допустили себи разне терористичке акције. Они су из дана у дан палили пластове, уништавали телеграфску мрежу, оштећивали железничке пруге, пуцали на органе који су дошли на лице места да изврше оправке, доводили до изклизнућа железничких композиција, на неким местима су чак зауставили и железнички саобраћај, рањавали су и убијали наше огране јавне безбедности.

Активност и бројно стање бачких српских комуниста појачала је околност да су комунисти из Србије и суседног Баната услед репресалија пребегли у Бачку. Природно је да су органи јавне безбедности са оружјем у рукама морали да се бране ради успостављања јавне безбедности. Партизани су против органа власти иступили са оружјем и више њих убили и ранили. Ова подземна акција трајала је скоро годину дана, да у јануару 1942 буине као отворена побуна. Наиме, четвртог јануара су у Жабљу партизани напали патроле наших жандарма и пограничних ловаца, наневи им тешке губитке. Том приликом погинуло је више граничара ловаца и два жандарма, а више њих је рањено.

Током истраге утврђено је да овај напад није био случајан, спреман од појединих неодговорних елемената, него опремљена акција од стране елемената, који су се увлачили из иностранства дуже времена, крију се у ритовима и салашима, прикривани од стране становништва насеља. Циљ им је био да у Бачкој подигну општи устанак.

С обзиром на ову околност, ради појачања жандармерије и граничара, хонведство је побуњенике у отвореним борбама побило, а тителски трокут је очистило од партизана. После чишћења Жабља и околине, сумњиви и екстремни елементи упутили су се према Ујвидеку и онде су угрожавали спокојство и мир грађанства. На основу свога, грађанско војство Ујвидека молило је проширење акције чишћења и на сам град. У Ујвидеку је акција чишћења 21 и 22 јануара текла у реду. Међутим, 23 јануара партизани, који су се увукли, продрли су у унутрашњост града и напали наше органе ручним гранатама и оружјем, што је изазвало код наших органа, који су два дана по зими од 25 степени вршили тешку дужност, одмазду, тим пре јер су после жабаљског устанка на дневном реду били атентати против органа безбедности. На нашу несрећу незаинтересовани појединци из грађанства, не придржавајући се наредбе која је у том смислу издата, гоњени радозналошћу пошли су на улице, а српско становништво, смаловажавајући, изјашњавало се о Хонведима да и онако неће смети употребити оружје. Према томе, неумесно држање становништва у највећем делу изазвало је као последицу, коју јако желимо, да се одродиста међу жртвама налазе и невина грађанска лица. Несумњиво да су у ванредно затегнутој ситуацији појединични органи власти почели да претерују и извршили испаде. Међу жртвама има и невиних. То је стварност. Ово ја износим без прећутивања ијединице чињенице. Чујем да је југословенска влада, која живи у емиграцији, у вези са овим догађајима покренула против нас нечувену кампању клевета у неутралним државама. Нека у уму онде на знање, да је Бачка домовина реда и мира, где су они који су дошли из иностранства хтели да направе преврат, дакле за оно што се догодило нити мађарске власти, нити овдашње српство није одговорно, него исти они који су запалили Банат (пљесак и одобравање), па и сада све чине да онде не дође до мира и реда. Колику гомилу неистина претстављају вести које су проструване од такозване југословенске владе у неутралним државама. Морам да утврдим да у општинама, које се цитирају да су се одиграли мађарски атроцитети, није се десио ни један једини случај. Она места која се спомињу ра су према овима мађарски војници и власти поступили немилосрдно, не фунгирају ни у једној јавној евиденцији или матици Бачке. Премма њима, Суботица је у рушевинама, у Палићком језеру пливају лешеви. За Суботицу нисам чуо ни да је икоју огребен. Они нису водили рачуна ниси о вероватноћи неистина, користећи се системом лажи који се држи принципа да је свеједно шта се говори, јер једну лаж прати само другага, већа. Наши Срби нека буду спокојни што је ова држава сада ту, у којој су пре три стотине година побегли од опасности, и да она постоји и и да им гарантује праведна човекољубива и народна права. За љубав потпуне прецизности донео сам овде и списак свих жртава и овај запиник а стоји на располоежању сваком господину посланику. За време трајања целога времена, узимајући у обзир и јануароне дане, број мртвих Срба износи 2.550. У чишћењу у Новом Саду било је 292 српске жртве, у Старом Бечеју, који спомињу на другом месту, 89, а у акцији чишћења у Тителу 50 српских жртава. Ови бројеви резултати су оне истраге за коју је господин посланик Поповић — пошто је и он учествовао у истрази — рекао да је најтачнија, најсавеснија и најпрецизнија. Наш народ располаже са том храброшћу да оно што је учинио о томе и поднесе рачун и нема разлога да ни пред киме ово притаји (велики пљесак).

За жртве морамо примити одговорност, а са примањем ове одговорности примам и обавезу, с обзиром да се правне повреде могу довести у везу на извесне манкавости управљања и вођства, па је законски поступак ради позивања на кривичну одговорност криваца и оних који су пропустили своју одговорност у току, и — уколико је потреба на упућивање — водићу рачуна да зато искусе казну не извршиоци, него издавачи оваквих наредаба.

Говор министра претседника Парламент је примио са бурним пљеском и клицањем.

Догађаји дана

Претседник владе др. Калаи одговорио је у Парламенту на интерпелацију посланика Поповића. У свом говору др. Калаи је истакао став владе по овом питању.

*

Немци јављају да у брзом темпу настављају са напредовањем на Источном фронту. Извршен је напад из ваздуха на Ростов, који је изазвао велике пожаре.

Совјети су извршили нападе на мостобран на Дону код Воронежа, али су одбијени.

*

Према писању америчких листова, Тимошенко намерава да се повуче до Волге, где ће Црвена армија дати главни отпор.

*

Јапанске трупе заузеле су тврђаву Јушиан у Кини.

САД не шаље више ратни материјал Турској

Анкара 15. јулија. — (НШТ) Према информацијама из кругова блиских америчкој амбасади у Анкари влада Сједињених држава саопштила је путем свога амбасадора Стајнхарта, трској влади да је приморана да обустави даље лиферовање ратног материјала који је до сада слала на основу уговора о позајмљивању и изнајмљивању Турској.

ДИПЛОМАТЕ С СИЛА ОСОВИНЕ СТИГЛЕ У Л ЛИСАБОН

Лисабон, 15 јула. — (ДНБ). У лисабонску лукуку стигао је прекоокеански брод д на чијој се палуби налази већи број осовинских дипломата.

ИТАЛИЈА ПОНОВО ШАЉЕ БУГАРСКОЈ ТЕКСТИЛНУ РОБУ

Софија, 15 јула. — (ДНБ). Почев од среде у Бугарску се поново довози италијанска текстилна роба.

НОВА ПОШТА

Уколико борбе на Источном фронту постају све жешће и положај Црвене армије све тежи, утолико се опет поставља свом својом важношћу питање другог фронта. Изгледа да је немачка офанзива на југу Русије изненадила својом силином не само совјетско војно вођство, већ и енглеске и америчке војне стручњаке, који су очекивали да се стабилизује фронт на Дону. Опасна ситуација на источном ратишту опет је дала повода Мајском да посети Черчила и да затражи у име Стаљина да се хитно створи други сувоземни европски фронт. Мајски је, наводно додао да ако ускоро не буде створен тај фронт може се очекивати најстрашнија катастрофа у Совјетској Русији.

Међутим иста агенција (НШТ) каже да у лондонским политичким круговима влада уверење да је московска цензура стога пустила вести о тешком стању у намери да изазове што већи утисак у интересу успостављања другог фронта. Према другој једној вести исте агенције Молотов је у Лондону и Вашингтону добио само условна обећања у погледу другог фронта, т. ј. да ће он бити успостављен тек у случају да Совјетска Русија доспе у катастрофалан положај.

По свему изгледа да енглески и амерички листови сматрају да је овај положај наступио, јер амерички лист „Тајм“ пише:

— Показало се да је ударна снага немачке војске непромењена и да је она упркос зимских борби сачувала своју свежину и снагу. Стога је Совјетској Унији потребна ове године свака могућа помоћ“.

Према италијанским листовима, „Њус Кроникл“ пише да се совјетски положај може претворити у катастрофу, те да Велика Британија и Сједињене државе треба да испуне обећања о другом фронту. Тако „Њус Кроникл“ пише:

— Истина је да смо до сада учинило све што нам је било у моћи да пружимо помоћ руским савезницима, и то руска влада прва и признаје, али је при свем том стварање другог фронта постала неопходна потреба па чак ако треба да примимо на себе и нов ризик. Русија треба одмах непосредну помоћ.“

„Дејли Хералд“, радднички орган пак, каже:

— После датих обећања Молотову не можемо се више повући. Могуће је да би један рђаво организовани други фронт претстављао катастрофу, али је он још увек бољи од неактивности. Време хита, опасност Русије је и наша опасност.“

Уз ове коментаре листова треба навести да је за команданта америчких ваздушних снага које су одређене за европске операције наименован бригадни генерал Икер.

Интересантно је овде додати и једну вест Будапешти Тудошитоа, из Лондона, по којој се у Енглеској изводе гигантски радови. Подижу се цели градови. Изграђују се бараке, јавне зграде, болнице, биоскопи и радње. Наводно, у овим градовима треба да буде смештена америчка експедициона војска од два милиона људи, која треба да стигне у Енглеску још пре наступања зиме.

У последње време Турска је опет привукла пажњу светске јавности. Пре свега, због смрти Сајдама и доласка Сарајоглуа на његово место, а сада су опет две вести скренуле пажњу на Турску. Прва је да су Сједињене државе обуставиле слање ратног материјала Турској, који је лиферован на основу Закона о изнајмљивању и позајмљивању. Ова вест потиче из кругова блиских америчкој амбасади у Анкари. Друга вест се односи на мере безбедности на турској источној и северној граници. У Анкари је речено да су дуж северне и источне границе земље већ од дужег времена предузете мере сигурности.

х—а.

Кроз ШТАМПУ

Битка на Дону

„Регели Мађарорсаг“ доноси из Берлина да на тамошњем информативном месту изјављују да о стању велике битке на Источном фронту не могу давати тачне податке. У берлинским војним и политичким круговима долазе до израза необично велика очекивања у погледу успеха битке и отсудне важности њене за рат. Увереност у то толико је јака као можда никад досад за три године ратовања.

Лист наводи даље да напомене позваних војних кругова Берлина не садрже новости, већ само „варијације већ ранијег закључка да се у Совјетској Унији сада понављају они војни догађаји који су 1941 довели у Француској до потпуног слома непријатеља, завршили са њеним искључењем, и бар за немачку војску нису више постављали задаће. Ту чињеницу само допуњују још наводима англосаксонске штампе“.

„Туробан тон ових изјава штампе — подвлачи „Регели Мађарорсаг — као што кажу у војним круговима, потврђује немачко мишљење да се за Совјете испоставио катастрофалан положај. У Вилхелмштрасе наводе америчке листове „Њус Кроникл“, „Тајмс“ и „Тиме“ за потврду колике се противности показују у англосаксонско-совјетском логору. Војни положај, може се рећи, сматрају додуше посвуда једнако суморним, али су тим већа размимоилажења шта би требало да се ради за растерећење Совјета. У Берлину указују да у Лондону и Вашингтону с једне стране поричу да су англосаксонске државе обавезне према Москви за успостављање другог фронта, с друге стране пак поједини гласови кажу да таква обавеза, додуше, постоји али истовремено успостављање другог фронта називају авантуром“.

*

„Нојес Винер Тагблат“, у разматрању досадање и нове тактике противника на Источном фронту, пише између осталог: „Врховни командант целокупног јужног отсека совјетског фронта досад је заступао тезу да трупе морају онде да стану где је било заповеђено. Оне нити су на своја крила имали да пазе, ниги на угрожавање њихових позадинских веза. Та је тактика Совјете стала највећих губитака у котловским биткама прошле и ове године. Али, постепено се, изгледа, увидело да се на тај начин рат дуже време више не може наставити. Откривена војна заповест Тимошенка, наиме, утврђује да се губитци морају по сваку цену избегавати. Повратак к еластичној одбрани морао би, по назору совјетског маршала, да помогне избећи досада редовне масовне губитке.

„На дуже време се масовни губитци у војницима и материјалу, пре свега у тешком оружју, не могу више изравнати, — пише, даље, бечки дневник. Баш Тимошенко познаваће сразмере властите производње оружја и одашиљања из Енглеске и Сједињених држава. Да он, из тога, долази до уверења да се не може више на досадањи начин трошити совјетски потенцијал у људима и материјалу, нас не може да изненади. Промена у противничкој тактици само је потврда онога што смо већ знали, на основу приказа врховне команде, о противничким снагама“.

„Непријатељ се повлачи даље на Исток. Изгледа да је спреман да се склони у ширину пространства. Но мора себи да каже да тиме напушта драгоцене стубове своје индустриске отпорне снаге. Сваки километар напуштеног простора стаје га процената његовога капацитета отпорности. С друге стране, заповеђена измена тактике никако није јемство за избегавање већих губитака. Противнички губитци у тенковима и авионима од почетка офанзиве поуздан је доказ за то. Тимошенкова измена тактике неће донети спаса. Она ће, штавише, допринети да досадање губитке употпуни губитцима у простору.

ИЗЈАВА ПРЕТСЕДНИКА ГРЧКЕ ВЛАДЕ

Атина, 15 јула. — (ДНБ). Претседник грчке владе, Колакоглу, приликом посете Корици изјавио је да окупационе власти показују много разумевања за интересе грчког народа. Нагласио је да је место грчког народа на страни сила Осовине у борби против бољшевизма. Претседник владе положио је венац на споменик на гробу сахрањених италијанских хероја у Корици.

После тога водио је преговоре са италијанским војним заповедником.

КУЛТУРНА САРАДЊА ИТАЛИЈЕ И НЕМАЧКЕ

Милано, 15 јула. — (Стефани). У Милану је завршена конференција, вођена између претставника миланског и берлинског техничког факултета. Постигнут је споразум да професори и слушаоци ових факултета узајамно одржавају предавања, односно уче на оба факултета. Поред тога, интензивираће се и измена инжињера између две земље.

Дневне ЛЕКСИКОН

НИЛ

Река Нил, чије је египатско подручје данас, услед политичких догађаја, у живом интересовању светске јавности, после америчке реке Мисисипиа највећа је река на свету. Дужина јој је 6500 км. (Мисисипи 6530, Волга 3570, Дунав 2850 км.) За све старе народе то је била и најтајанственија река, која — из та да још непознатог узрока — натапа огромне равнице Египта и наноси муљ, који „оплоди земљу“. Тек пре једног столећа утврђено је да Нил извире из Нијаваронге, која својим водама снабдева језеро Викторија Њаса.

Поплаву Нила изазивају редовне зимске кише у области великих језера, затим периодичне кише на висоравни Абисиније. Огромне масе воде Нила иду кроз речно корито полако, пролазе у априлу поред Картума и појављују се на границама Египта почетком јуна. Месец дана касније, плави Нил доноси, са својим таласима из Абисиније, иловану пуну састојака гвожђа. Земљиште којим се река спушта идући Египту, потом мору, пада доста оштро. Ту Нил јури као планински поток, и собом захвата хумус, црну плодну земљу, која ће после да покрије песак у Египту. То је сада тек прави Нил, „животна вода“ старих Египћана, „вода стварања и благослова“. То редовно наилажење Нила око 15 јуна стари Египћани узели су за празник, — њихова година почињала је тога дана, као радостан датум благословеног наноса реке.

Од јуна до септембра, скоро пуну стотину дана, Нил се пење за 13—14 метара између високих обала Горњег Египта, а за 7—8 метара у Доњем Египту, Делти. Тада цела земља ишчезава под водом. Иако се још, у току толиких векова, никад није догодило да Нил не надође у одређено време, ипак свагда изнова настаје весеље, ћутљиви египатски сељак запева свим срцем: Нил хранитељ није ни ове године заборавио свога фелаха (земљорадника), дошао је да разлије своје благословене таласе по целом Египту.

Вода тако стоји све до почетка октобра, када почиње полако да се повлачи у корито, остављајући свугде свој дебели талог иловаче, хумуса, гвожђа, биља, соли и других минерала, неопходних да би земља била плодна и дала добре приносе.

Око половине новембра, Нил је већ изгубио половину висине воде коју је имао, нагло се повлачи у своје корито, смањује се у ширини, суши се под врелим египатским сунцем, и такав ће да остане до наредне поплаве, када ће се све поновити.

ТУРСКИ ПОЛИТИЧКИ КРУГОВИ О МЕРАМА БЕЗБЕДНОСТИ НА СЕВЕРНОЈ И ИСТОЧНОЈ ТУРСКОЈ ГРАНИЦИ

Анкара, 15 јула. — (ДНБ). У вези са верзијама поводом ванредних мера које је турска влада предузела на северној и источној граници Турске, у Анкари се изјављује да се поменуте пограничне линије на копну и води већ од дужег времена налазе под строгим војним и полициским надзором.

ПРЕТСЕДНИК МАВ-А У Н. САДУ

Претседник Мађарских државних железница г. Имреди Калман допутовао је јуче пре подне брзим возом у 11.57 часова, који је поново успостављен са јучерашњим даном. Г. Имреди је имао састанак са овдашњим претставницима Државних железница о разним потребама саобраћајне службе.

У подне у ресторану хотела „Ержебет" био је интиман ручак коме су присуствовали и велики жупан г. др. апатини Ферибах Петер, градоначелник г. др. витез Нађ Миклош и друге угледне личности. Претседник Државних железница г. Имреди са својом пратњом вратио се јуче по подне у Будапешту.

Говор др. Калаи на конференцији МЕП-а

Будапешта, 25 јула. (МТИ) — У уторак увече одржана је конференција МЕП-а, на којој је претседник владе г. др. Калаи одржао веома важан говор.

У уводу свога говора, претседник владе је констатовао да је светски пожар у таквом стадиуму који показује завршне знаке. Међутим, он значи и најтеже трпљење у садашњем отсеку. Народ данас живи у тако тешком времену као никада до сада у историји. Ни на једну владу и претседника владе још није свољена таква одговорност, као на садању. Једна грешка може уназадити народ за деценије, чак и за векове, али га може бацити и у пропаст.

Сада нема времена за решење споредних питања. Она нису данас важна. Треба решити значајне проблеме. Претседник владе је нагласио да и он сам веома добро зна да постоје разне тешкоће, познаје тешкоће пољопривредника, зна да су чиновници у тешком положају, сасвим је начисто са радничким питањем и стањем тржишта. Нико не може рећи да је влада против сељака, занатлија, трговаца или чиновника.

На челу привредних питања налази се политика цена. Снаге треба оценити са гледишта политике производње. У вези и с тим, претседник владе је изјавио да ће ускоро бити одређена свиња с живе ваге на 2.10 пенга, а литар млека на 40 филера. Претседник владе је нагласио да влада жели само од оне привреднике да награди вишим ценама који у сточној храни чине велике услуге јавном интересу повећањем производње и брзом отпремом.

Претседник владе је још изјавио да ће цена хлебу у бити снижена за 4 филера, док ће наспротив цена жита остати непромењена.

У току је и одређивање занатских и трговачких цена. Влада је свесна важности овог питања и тешкоћа, нарочито што се тиче трговине, јер је у прошлости било могуће само по високој цени увести из иностранства многу робу. Претседник владе је потсетио на недавну изјаву министра за јавну снабдевање, по којој све године стоји на расположењу 11 милиона пари чипела, или и материјала за њихово прављење, за јавну употребу. Влада се брине и о томе да радници сталеж добија по одговарајућој цени текстилну робу, јер из подизања радничке надница жели да искључи позив на то да радништво може да купује одећу само на црној берзи. Влада ће и искључити све тешкоће и препреке из производње и рада. Ко и после овсовога не буде радио, тај ће бити присиљен на рад, јер сваки нерад и одбијање рада граничи се са преким судом.

Док се крајњи исход светског пожара приближује треба учинити све у интересу наше војске. Наш стандард треба да смањимо, терете да сносимо, јер све то је у интересу унапређења војске. Потребно је да учинимо крајњи напор. Цео народ треба да буде укопчан у рад. Судбину државе само онај носи напред који зна важност чињенице народне сарадње.

РАКОЦИ (Палас)

Ђаво не спава

Весела игра

Толнаи Клаи, Алмоши М. и Чортош Ђула

У сали су инсталирани модерни апарати за хлађење дворане

АПОЛО

Планинско сунце

Одличан мађарски филм

Толнаи, Туран, Макаи М., Чортош, Рајнаи, Мали Г.

АТИЛА

ЦРНИ ЉИЉАН

Француски филм

Виниан Лоранс, Рајмонд Дал и Камилио Аполони

ЗРИЊИ (Рекс)

Занемела звона

Одличан мађарски филм

Киш Ф., Нађ М. и Лукач М.

Немачке и савезничке трупе на Источном фронту *настављају са напредовањем у брзом темпу*

Берлин, 15 јула. — (ДНБ) Према немачком званичном извештају, на Истоку немачке и савезничке трупе на целом фронту у брзом темпу настављају са напредовањем. На више места доспеле су иза непријатеља и пресекли отступницу непријатељској заштитници.

Ноћни ваздушни напад извршен на Ростов причинио је велике пожаре у индустриским насељима и пристаништу.

Непријатељски напад извршен на мостобран код Воронежа одбијен је уз велике губитке непријатеља. Пешадија и оклопни одреди у току ове борбе уништили су 38 непријатељских тенкова.

Северозападно од Воронежа уништене су опкољене непријатељске трупе, у току чега је заплењено 125 тенкова.

Северно и северозападно од Орела од 5 до 13 јула, непријатељ је изгубио 466 тенкова.

У околини Мурманска од стране нашег ваздухопловства постигнути су бројни поготци на непријатељским аеродромима.

У Египту, југоисточно од Ел Аламејна одбили смо нападе непријатељских претстража. Осовински авиони нанели су тешке губитке непријатељу.

Острво Малта данонећно је успешно бомбардовано од стране немачких и италијанских авиона.

НАПРЕДОВАЊЕ ЈАПАНАЦА У КИНИ

Токио, 15 јула. — (ДНБ). Јапанске трупе су у току свог продирања у Кини заузеле тврђаву Јуниан.

ФАШИСТИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ У ШПАНИЈИ

Мадрид, 15 јула. — (ДНБ). На позив шпанског омладинског фронта, у Шпанију су стигле фашистичке омладинске организације из Италије да се упознају са радом фалангистичких омладинских организација.

ПОЗОРИШНИ ЖИВОТ

ВЕЧЕРАС: „ЈАНОШ ВИТЕЗ"

Вечерас у позоришту се даје „Јанош Витез", драмска игра са певањем у три чина. У главној улози Киш Ференц, члан Народног позоришта из Будапеште.

ПОТОПЉЕН ЈЕДАН БРОД У ИНДИСКОМ ОКЕАНУ

Вашингтон, 15 јула. — (НШТ). Према једном извештају, у Индиском Океану, у Бенгалском заливу торпедован је један трговачки брод средње величине који је пловио под панамском заставом. Шесдесет спасених чланова посаде искрцало се у Индији.

ТЕЧАЈ ЗА РУКОВАОЦЕ ПАРНИХ МАШИНА И ЛОЖАЧЕ У НОВОМ САДУ

Заменик градоначелника г. др. витез Хорват Казмер, издао је саопштење заинтересованима, да ће испитна комисија за руковаоце парних машина и ложаче парних казана, с обзиром на сезону вршидбе, одржати ванредне испите на дан 20 јула у 3 сата по подне. За испит ваља се пријавити најкасније до 20 јула у подне код М. кр. индустриског надзорништва (Управна палата I кат врата бр. 33). Ради обавештења заинтересованих саопштава се надаље да ова испитна комисија одржава редовне испитне дане у први понедељак сваког месеца према горњем распореду.

Тимошенко намерава да се повуче до Волге

Берлин, 15 јула. — *(ДНБ)* У вези са ратним операцицијама на Источном фронту, у берлинским војним круговима се изјављује да се веровало да совјетске трупе на другим тачкама Источног фронта нису вршиле нападе због тога што су све своје снаге концентрисале на одбрану Кавказа. Ова немачка претпоставка, међутим, није била оправдана, јер се совјетска војска нигде није могла одржати тамо где је су немачке и савезничке трупе нападале.

По тешко стање совјетске војске карактеристичне суу чланци и вести, објављени у англосаксонским листовима. Према писању „Њујорк Хералд Трибјуна", совјетска војска на јужном сектору Источног фронта није у стању да успостави такву одбранбену линију која би могла да се одупре немачким тенковима. Тимошенко ће по свој прилици са својим трупама почети да се повлачи до Стаљинграда и Волге, где ће сконцентришући све резерве повести борбу чији је циљ заустављање немачког напада.

Према мишљењу „Вашингтон Поста", војници маршала Тимошенка прети опасност од потпуног слома, ако благовремено не добије хитну помоћ. И стога никакога не може изненадити чињеница што совјетска влада све одлучније је захтева успостављање другог фронта. Англосаксонци и Совјети су услед јаког притиска сила Осовине доспели у толико тешки положај да ће ће он постати катастрофалан ако не стигне брза помоћ.

„Њујорк Тајмс" констатује да је ситуација у области Дона по Совјете критична. Савезници ће морати што више ратног материјала и животних намирница да лиферују у Мурманск и Архангелск. Ово је додуше веома опасан потхват скопчан са тешким губицима али се са њим ипак мора покушати.

— **Београд има 295.718 становника.** Како „Обнова" саопштава, попис становника, одржан 24 јуна у Београду, показује да је српска престоница на тај дан имала укупно 295.718 становника, од тога 142.993 мушкараца и 152.725 жена. Приликом пописа у Београду је записано 105.531 домаћинства.

— **У окупираним источним крајевима излази 140 листова на девет језика.** Како се из Берлина јавља, после освајања источних територија Европе, немачке окупационе власти постарале су се, између осталог, и зато да ти крајеви добију и модерну штампу. Досада у овим крајевима излазе седам немачких листова, 15 естонских, 21 летонских, 11 литванских, 1 пољски, 6 белоруских, 18 руских, 1 пакарски и 60 украјинских листова.

ВОЂЕ ИНДИЈЕ

Међу борцима за индиску независност има аскета и — мултимилионара

Индија, »земља баснословних богатстава«, од почетка рата на овамо била је предмет, и биће даље, многобројних чланака, расправа, па и читавих књига. И о личностима које управљају судбом и будућношћу ове особене и чудесне земље, пише се, ту и тамо, али већ кудикамо мање и оскудније но о самој земљи. Лична историја тих људи, и многе карактеристичне особине њихове, махом су широј публици непознате, јер штампа о њима пише прилично ретко и доста штедљиво. Личности су њихове, међутим, тесно везане за саму земљу, за прошлост, садашњост и перспективу будућности Индије.

ГАНДИ — САВЕТОДАВАЦ

Најпопуларнија фигура индиског вођства је, свакако, и данас још Махатма Ганди. Већ је скоро педесет година откако је, свршивши у Енглеској правне науке, у југоисточној Африци започео адвокатски рад, где је живело много хиљада Индуса. У то време пада и почетак његове борбе за права Индуса, када се посведочило, набрзо, и његово велико родољубље

Ганди је цео свој животни рад посветио борби за права својих земљака и за независност и слободу своје земље. Али не методама насиља, него стрпљивошћу и убеђивањем у исправност онога што се тражи. Ко је год са Гандијем једаред само говорио, па ма био и његов противник, признаје овоме физички тако незнатном и сувом старчићу ванредне душевне квалитете. Из сваке његове речи — тврде они који га лично познају — извире доброта, човекољубље и правдољубље, којим сваког осваја. Његов аскетски живот изазивао је у свету много пажње, похвале, а и — покуде.

Сада је осам година откако се Ганди повукао из активне политике. Отада он делује само као саветодавац, у којем својству је много тражен. Без његова питања не делају ни они који се иначе не саглашују с њиме у свакој тачци.

НЕХРУ — РАСИПНИК

Други велики борац за индуски национални покрет, и најбољи помоћник Гандија у последњим деценијама, је пре десет година умрли Мотилал Нехру, отац садањег вође Индуса Пандита Нехруа.

Пред први светски рат, он је био један од најбогатијих људи Индије, не рачунавши овамо, дабоме, поглавице — махараџе — индиских држава.

Он је за извојевање слободе Индије, и за национални покрет, утрошио много милиона фунти стерлинга. Мотилал Нехру био је браман, и уживао је најбољи углед и поштовање међу Индусима. То поштовање одаје се сада и његовом сину Пандиту, који је пред први светски рат учио у Енглеској права.

Пандит Нехру живио је као студент сходно начину свога оца, врло господски и раскошно. Говоре за њега да је у Лондону постао такав западњак, да је и касније, кад се вратио у Индију, у Париз слао своје рубље на прање.

Од очевих милиона данас нема више ништа, али тврди се да су милиони његових земљака спремни да на његову реч пођу и у ватру и у воду. Данас иде у обичном кадароделу, које сам тка, и много његових пријатеља га у томе следује.

БОЗЕ — СВОЈЕВОЉНИ ИЗГНАНИК

Субхас Чандра Бозе, бенгалски браман, једно време је био градоначелник Калкуте. Године 1936, после Нехруа изабран је за претседника националног конгреса.

Бенгалци су, за постизавање својих циљева, предузимали и врло енергичне мере, па су приређивали и атентате бомбама. Год. 1935—36 догодило се више таквих атентата, у којима су учествовали обично школовани младићи, па и студенткиње универзитета. Ове борбене омладинске организације причињавале су много брige Енглезима. — На напуштање Индије Бозеа је приморало то што није могао да подноси ограничавање своје слободе, и радије је изабрао својевољно изгнанство, него да евентуално буде стрпан у тамницу.

Мање је познато име д-ра Амилкара, који потиче из најниже касте, а уређивао је борбени лист »Харијан« (»Потиштени«). Он је био једно време лекар Гандија.

Сва овде набројана лица су Индуси, чији је политички циљ да Индија добије аутономију, да мањине, у правичном, процентуалном сразмеру, дођу до пуне равноправности; циљ им је да и урођеничке државе укопчају у свој програм, што би, дабоме, значило конац владавине појединих махараџа. Све су то независни људи, који нису били никад у државној служби. Бозеово звање градоначелника такође није државно, јер ови се у Индији слободно бирају, на одређено време.

ВОЂЕ МУХАМЕДАНАЦА

Народне вође мухамеданске вере у Индији бројније су. Један од најпознатијих је претседник садањег конгреса Азад Али, који заступа политику сарадње са Индусима.

Прошлих деценија, често се чуло и име Мухамеданца Џинаха, као политичког вође. И он је учио у Енглеској, веома је богат човек, своју западно-европску спољашњост, одевање и понашање одржао је све до сад.

У томе погледу супротан му је други врло популарни патриота, Саукат Али. Сви они заступају средњи и виши народни слој, но имају Мухамеданци и једну левичарску групу, коју заступа Кан Абдул Џафир. Та је група проузроковала много непријатности енглеској влади, исто као и Конгресној партији.

ХАЈТА КАН И — ИНДИСКИ КРЕЗ: АГА КАН...

Најзад, остају још две не мање знатне личности, које су за пуну сарадњу са Енглезима.

Један од њих је сер Шикандер Хајта Кан, који је од 1928 до 1935 био министар наставе у индиској влади, затим је именован за трговачког опуномоћеника у Лондону.

Други је у целом свету познати индиски набоб Ага Кан, који је, по традицији, највиши духовни вођ мухамеданске цркве, изц. Имам. Као такав, он је веома утицајан. Живи потпуно у духу европске цивилизације и културе, нарочито кад је изван Индије.

Име Аге Кана у Европи је нарочито познато по томе што је он одушевљени поборник коњских трка, и сам је власник драгоцених тркачких грла.

Својевремено, велику је сензацију изазвала његова женидба са једном сиромашном младом Парижанком, која је из скромне посластичарнице доспела у раскошне дворе баснословно богатог индиског џентлмена. А још већу је сензацију изазвала каснија вест да су присталице Аге Кана, поводом његовог 60-ог рођендана, предали му на поклон тачно толико злата колико је он на тај дан био — тежак.

— Бајша је ове недеље почела у главном са жетвом. Интересантно је напоменути да су многи сујеверни Бајшани почели са жетвом још у суботу 11, само да неби почели у понедељак 13 јула јер тај је датум по мишљењу Бајшана несрећан.

ВЕСТИ

— Конференција владине странке у Суботици. Окружна конференција за XI круг одржаће се у суботу увече у 8 часова у кући бр. 38 до игралишта Санд-а. У недељу увече у 8 часова одржаће се конференција у Гарав улици бр. 7 за присталице из VIII круга.

— За директора Градске болнице у Суботици у привременом својству постављен је прив. професор Универзитета г. др. Херман Јанош.

— Пештанска деца допутовала на Палић на летовање. У акцији за летовање деце дошло је у Суботицу односно на Палић свега 50 деце са три учитељице и смештени су у бившем полицијском комесаријату. На железничкој станици децу је дочекао велики жупан г. др. Рек са гл. градским бележником.

— Гостионичари у Кечкемету завели недељни одмор. Из Кечкемета се јавља да је тамошња секција удружења гостионичара решила да сваки гостионичар у Кечкемету недељно једанпут преко целог дана држи своју радњу затворену. Ово затварање обављаће се наизменично. Према појединим улицама.

ЦЕНЕ НА ТЕМЕРИНСКОЈ ПИЈАЦИ

Извештај г. Николе Ружића, трговца на велико, 1941, 13 априла улица број 20.

На зеленој пијаци цене су се јуче кретале овако: парадајз 50 до 70 филера килограм; грашак 50 до 60 филера кг., пасуљ 40 до 45 филера кг.; кељ 25 до 30 филера кг.: купус 25 до 30 филера кг.; краставци 40 до 50 филера кг.; лукац 8 до 20 филера пушла; вишње 1 и по до 2.60 пенга кг.; јабуке 1 до 2 пенга килограм; паприка, бабура, 6 до 7 филера комад; паприка, дугачка, 2 до 3 филера комад; кромпир 50 до 55 филера килограм; крушке 1.20—2.50 пенга кг.; кајсије 2.50—3 пенга килограм.

Проблем ратне бродоградње

Оскудица бродске тонаже у свем свету стазила је на прво место проблем што је могуће рационалније изградње бродова. То, додуше, не значи да у нормално, мирно време таква гледишта нису играла улогу, али индивидуализам, како је баш у међународној бродској пловидби био истакнут, спутавао је рационалистичка прегнућа у техници бродоградње. Пошто је у првом светском рату, у сличној нужди, форсирана изградња бродова у серијама, и типизирање, са доласком нормалног времена то је намах престајало јер је при наглој серијској изградњи премало пажено на квалитет, а наскоро наступело преобиље тонаже у свету дозвољавало је донекле рентабилан рад само бродовљу првокласном, са највишим радним капацитетом.

Разумљиво је да централизовање рада за изградњу једне трговачке флоте даје најбоље предуслове за типизирање и градњу у серијама, јер ту долази у примену јединствен плански рад, диктован јединственом вољом. Зато, у скоро свима државама данас, држава руководи бродском пловидбом, и у највише случајева држава и управља бродоградњом, у место приватне иницијативе. Принцип је ту: рационирана бродоградња, којом се уштеди у времену и у материјалу. Типизирање је добро сретство за подизање радног капацитета брода, а да се притом не мора занемарити квалитет.

Најбољи пример за планску изградњу бродова где се ради само о множини, а коју је сразмерно лако спроводити, је пропагисање брзог, „аутомобилског“ брода. Ти се бродови раде од аутомобилског лима (блеха), а мотор тера бензин. Овде се не полаже нарочита важност ни на потребне особине мора, као што је то слично био случај са серијским бродовима првога светског рата. И огледи са бетонским бродовима служе само идеји „множине“, т. ј. масовне продукције, и, додуше важном, захтеву да се конструишу бродови који се брже изграђују него једнивпе под нормалним принципима изградње.

Ваља још, у вези с овим, споменути и изградњу дрвених бродова. За време светског рата, Сједињене су државе изградиле од дрвеног бродовља читаву велику флоту, коју су наменили за прекоокеанске транспорте. Искуства су, дабогме, била више него неповољна, и нису охрабрила за даља понављања. Ипак, изградња бродова од дрвета тих је година доживела известан препорођај, и они су се употребљавали у пловидби у обалу и на мале даљине, са једрима. И у Јапану дрвени бродови, у саобраћају масовне робе играју не малу улогу.

Сем измене технике изградње, и усавршење — финоћа — метода изградње игра извесну улогу. Тако се у Енглеској сада ради на томе да т. зв. поступак закивања код бродоградње уступи место стапању. Уштеда у тежини — услед недостатка клинаца — и стабилност склопа брода при систему стапања служе, свакако, квалитету брода и дижу његов радни капацитет. Истовремено, стапањем делова — уместо закивања — уштеди се и материјал, а и тврди се да се тиме скрати и радни процес. С друге стране, додуше, сметња је у овој преоријентацији да се радник који је научио стари начин, закивање делова, не може преконоћ навикнути на стапање, него је потребно, и по тврдњи стручњака, око три месеца обуке. А за то време би производња бродовља морала да застане Сем тога, такав поступак тражи и набавку потребних уређаја и апаратура, што опет стаје не само времена него и новог материјала.

Из свега се, дакле, види да су преоријентације у бродоградњи ради убрзавања прогреса производње, везане за многе предуслове, и да понајвише воде томе да или занемаре квалитет, или пак да отегну изградњу. Ипак, шанса будућности бродоградње лежи у типизирању бродова, и може се поуздано узети да ће она при каснијој, мировној производњи играти истакнуту улогу.

FRANZ JOSEF
ГОРКА ВОДА

— Руски емигранти из Мађарске одали почаст државној застави. У недељу су скаутске чете емиграната Св. Владимира стигавши из свију крајева земље, па чак и избеглице из старе Русије и овде насељени руски емигранти, продефиловали поред традиционалне државне заставе, да на тај начин, како су у свом прогласу објавили, „дају израза своје дубоке захвалности према витешком и храбром мађарском народу“. У подне је ову чету ради смене страже пратио оркестар Тизхарцоша, чланова БСКРТ-а.

— Јевтине биоскопске претставе за београдске раднике. У Београду је сада створена радничка организација Српски раднички фронт, са задатком да води бригу о приватном животу радника и о његовој разоноди у слободним часовима. Ова организација сада је направила споразум са свим београдским биоскопима, по коме сваки београдски биоскоп два пута месечно ставља организацији потпуно бесплатно на расположење салу и персонал за давање претстава за раднике и њихове породице. Улазнице су незнатне, тако да у биоскоп иду и најсиромашнији радници, који раније уопште нису могли да иду у биоскоп. Осим тога, сваке недеље приређују се по две потпуно бесплатне претставе. Досада су приказивани немачки филмови »Орлови Лицов«, »Оперета«, »Породица Рочилд« и др.

— У свађи жена случајно убила тањиром одојче у колевци. У селу Фелшесек млада земљорадница, жена Деметера Червеа, посвађала се са својом шогорицом, коју је хтела да удари тањиром. Ова је у том моменту повукла главу у страну и тањир је погодио њено одојче које се налазило у колевци. Дете је још тога дана умрло.

—Велика оскудица у лекарима у Бугарској. Како бугарски листови саопштавају, у Бугарској данас има 800 упражњених лекарских места. Да би се овом злу стало на пут, надлежне власти су решиле да студенте медицине са добрим успехом ослободе од последњих испита и произведу за лекаре.

— Дрски крадљивци крадену робу хтели да продаду покраденом. Како се из Будапеште јавља, из великог стовариштa фабрике ракије и есенције Арпада Тота, непознати лопови украли су шпирита за ракију у вредности од 12.000 пенга. Док је полиција трагала за лоповима, они су покушали да крадену робу уновче у једној од филијала Тотове фабрике. Полиција је истрагом, ипак, утврдила да су ову крађу извршили ципелар Михаљ Корчок и његова жена; заједно са својим малолетним ћеркама.

—Десет хиљада »дечјих башта« у Немачкој. У Рајху је, са досадањег броја 7900, подигнут на 10.000 број т. зв. »дечјих башта«, сезонских обданишта за ону децу чији су родитељи запослени у жетвеним радовима. Потребно особље за чување и забављање мале деце сачињавају женски органи из редова Хитлерове омладине.

„Падају златни снопови“

У хатару Суботице почела је жетва пшенице и јечма „Ове године биће слабија жетва но прошле године“ — кажу нам сељаци

Суботица, 14 јула. Прошле недеље у целом хатару простране Суботице почела је жетва...

Овогодишња жетва почела је са закашњењем, као у целој Бачкој, са скоро месец дана. Петровдански сајам прошао је без златног класја на шеширу буњевачких момака. Није на сајму било нове пшенице, ни јечма. Време није дало. Но сада се већ жање...

У раним јутарњим часовима, чим сване, управо у саму зору, у четири часа почиње рад. Радници највише воле јутарњи рад, јер сунце онда још слабо пече.

У четири часа, када је и наш сарадник пошао бициклом у хатар, сунце је тек напуштало своје скровиште... Прво је заруменело небо које је било чисто и ведро обећавајући топао дан. Тога дана у подне сунце је сијало невероватно и необичном топлотом. Термометар је показивао плус 58 на сунцу. Кроника је тога дана забележила ову вест: једна жена се срушила мртва при раду. Убила је сунчаница... Била је млада. Навршила је тек четрдесетпету.

Нисмо још стигли до циља када се сунце окупало у свом небеском кориту и почело да се диже. Обасјало је сва поља и све ливаде, својим зрацима пробило се и у најгушће шуме сејући свугде живот... Сунце храни ову плодну њиву и сазрева нам толико драгоцену и потребну пшеницу.

И у часу када се варошка господа „окреће у свом удобном кревету на другу страну“ природа се већ пробудила, умила и ето је у својој свежини и лепоти. У зору при жетви је свакако песничко расположење. Радници су одморени и весело певајући косе густу сламу.

— *Биће ове године мало сламе* — примети један. Стварно. Жито је ниско.

Пролазећи међународним путем видели смо доста често то чуваре пшеничних крстова као и ни некошеног жита.

— Раније смо небескеске птице плашили само са „људима са од крпе“ које смо ставили овде на ај крај жита, а сада су те небеске птице људског облика, па ваља сами ли да чувамо — каже ми један поседник, ик, који је пробдио скоро целу ноћ чу чувајући своју пшеницу од „падобранашаца“.

Пред нашим очима је је златно жито. Највећа вредност т данашњице. Често пута државе се ме међусобно боре за ово класје, које ће храни толико милиона људи у Европпи. Цео хоризонт је жут као злато, го, само се на неким малим оазама зелени: то је кукуруз, што је такође е драгоценост наших дана.

— *Е, само да нам је м мало кише..* — рече нам један сељак, — *била би добра за кукуруз и кромпир...*

— *Даће Бог* — примемети други, који је оптимистички расположен.

И дао је Бог у понедељак ситну и трајну кишицу, која а се не може платити ни милионима...

— Колико зарадите к косећи жито? — питамо раднике.

120 кила пшенице по ланцу н храну... Задовољни смемо, ми ћемо добити десети део пшенице.

еЖне, разуме се, добобијају знатно мање, често пута и четвтврти део. Зависи од њиховог послала. *Ове године нико не ради за паре, , већ само за „рис“ т. ј. за плату у з житу.* Овако ће радници зарадити „хлеб наш свакдањи“ за целу зимму. А то је главно. На јесен ће, „ако Бог да“ — како то сељаци често кажу — ићи на сечу у градсек шумме, па ће зарадити и оно мало дрвава што иначе не би могао да купи и и тако ће бити хлеба у топлој — кухињи.

Ј. Ш.

— Пред повишењем цена позоришних улазница у Будапешти. Удружење директора позоришта у престоници још пре неколико месеци обратило се владином комесару за утврђивање цена, тражећи одобрење за повишење цена позоришним улазницама. Они су то оправдали данашњом скупоћом, указујући на то да цене улазница нису у сразмери са просечним осталим ценама. Како се сазнаје комесаријат за одређивање цена дозволио је престоничким позориштима повишење цена улазницама од 25%.

— Изгубљена куповна књижица бр. 16.500 са цедуљом за хлеб, за шећер и две цедуље за шећер за укувавање. Јуче је у једној пекарској радњи, у 1941, 13 априла улици, Јовановић Обрад, са станом у 1941, 13 априла улици бр. 124, **изгубио** три цедуље за шећер и две цедуље за шећер за укувавање, које су гласиле на име Јовановић Обрад и Бранков Петер. Моли се поштени налазач да нађене цедуље донесе и преда у администрацију „Нове поште“.

— У Занатском удружењу у Суботици радиће се од 15 јула до 31 августа само пре подне од 8 до 1, а по подне је одмор.

— Велика оскудица станова у Софији. Према најноновијем наређењу власти, све особобе које су се после 1 јануара ове се године доселиле у Бугарску у престоницу, имају да, због великике оскудице станова, Софију опопет напусте. Као друга мера, спровешће се пресељење једног дела надлештава у провинцију. у.

— Суботички адвокати посетили су јуче старешишине судских власти: претседника Окружног суда г. дра Рац Андодора, претседника Државног тужиоиоштва г. дра Кухар Лајоша и г претседника Среског суда г. др. Ј. Лазар Лајоша. У име адвоката се старешине је поздравио г. др. НаНађ Елен. Он је у свом говору одадао признање за досадашњи рад су судија.

— Свештеник умроро за време богослужења. „Мађађар Курир“ јавља: Парох села Кишгербе у жупанији Завар, Елекек Хорват, за време богослужења срушио се изненадно пред олтаром и умро.

— Барбара Хатон удалала се за филмског глумца Гери Гранта. Како амерички листови јављају, ју, вишеструка милионарка и сопственица чувеног њујоршког магазина »В»Вулворт«, удала се за популарног фифилмског глумца Гери Гранта.

— Викенд за будапештанске трговце. По споразуму са престоничком Трговачком комором, будапештански трговци сагласили су се да — сем трговаца животних намирница — своје радње затворе у суботу већ у 2 сата по подне, и држе их затворене до понедељника изјутра.

— Модернизирање Градске болнице у Суботици одлучено је приликом посете држ. секретара Министарства унутрашњих послова г. дра Јохана Беле. Он је допутовао из Сомбора и Новог Сада и пошто је разгледао са својим помоћницима здравствене установе наставио је свој пут за Бају. Приликом своје посете градској јавној болници г. др. Јохан је дао директиве за темељну реорганизацију и модернизирање. Изјавио је да осим родилишта није савремено ни једно друго одељење. За подизање нове болнице нема данас могућности, али се могу и садашњи павиљони довести у стање које ће одговарати савременим потребама и захтевима. Прегледао је затим радове на рестаурацији Здравственог дома у Микеш улици и дечији дом на Сегединском путу.

— Суботички воћари и виноградари приредиће у недељу излет у Бају. Полазак у 5 сати у јутру са железничке станице. Они ће разгледати велике расадике у Бају.

— Вашар у Топољи. Прекјуче је одржан у Топољи вашар, који је иначе био већи него вашари за последњих неколико година. Сваковрсне робе било је у изобиљу, истина по прилично високој цени. Нарочито су добру прођу имали свињи и коњи.

— За одбрану од напада из ваздуха ручне лампе са акумулаторима и специјалне сијалице за службу одбране од напада из ваздуха, које бацају светлост само у једном правцу, могу се добити у електричарској и стручној техничкој трговини Боджони и Зорад, Ујвидек, Хитлер ул. 13. Телефон 28—18. 1075

— Као у целој Бачкој тако и у Дероњама је ових дана почела жетва. Последњих недеља се жито доста поправило, те се очекује добра жетва.

— У нервном растројењу Циганка извршила харакири. „Регели Мађарорсаг“ јавља из Кечкемета: У овдашњу болницу пренета је у тешком стању Циганка Каталин Боган, која је у јаком нервном растројењу извршила харакири на себи. Она се посвађала са једном својом познаницом и услед тога се толико узрујала да се решила на самоубиство. Она је оштрим бријачем искасапила трбух и ноге. Над њом је извршена операција, али је њено стање веома тешко.

—У Хрватској забрањена трговина трампом. Будапешта Тудошито јавља из Загреба да је Министарство привреде издало наредбу, којом се најстожије забрањује размена робе трампом. Роба, било каква сме се продавати само за новац, а никако роба за робу. Тако је у вези са том наредбом ухапшен грнчар Бранко Класичек, који је ћупове и осталу грнчарију продавао сељацима само за кукуруз Заплењено је око 500 килограма кукуруза, које је код њега нађено.

ДАНАС ВАМ ЈЕ МАЂАРСКИ ЈЕЗИК потребан. Вежбајте се читањем на мађарском. Користите се **мађарском позајмном библиотеком** (Мусолини ул. 8). Јевтина месечна претплата. Прочитане књиге можете сваки дан заменити. 1044

ПРИВРЕДНЕ ВЕСТИ

= **Немачко-мађарски преговори о одашиљању дрвета** отпочеће 16 јула у Будапешти. Они ће обухватити сва питања која се тичу опсега, цена, модалитета и контингентирања обостраног извоза и увоза дрвета.

— **Кухињска со из мора Норвешке.** После дужих огледа, једно норвешко предузеће успело је да пронађе начин за добивање соли из морске воде којим се омогућује рентабилност производње. Очекује се да ће тим начином моћи бити годишње око 5000 тона кухињске соли из мора произведено.

= **Италијанска индустрија конзерва на новој основи.** Индустрија конзерва у Италији постављена је на нову основу у погледу услова производње: министарство пољопривреде ће отсада располагати сировинама и додељивати контингенте, а сем тога ће број типова конзерва бити смањен.

= **Организација штедње у Енглеској.** У Енглеској се спроводи акција систематске штедње. Према званичном саопштењу, данас већ има у индустрији 90.000 задруга за штедњу, у којој је 47% улагача из радничког сталежа. Просечан појединачни улог износи 3 шилинга по глави.

= **Повољни изгледи на жетву у Финској.** Изгледи на овогодишњу жетву у Финској повољни су. Рачуна се да ће овогодишњи приноси надмашити оне у последњим двема годинама.

КРОЗ ЦЕО СВЕТ

Једна егзотична варош

Сан-Франциско, најнеобичнија варош Америке

Нигде у Америци ни у осталом свету не постоји варош као што је Сан-Франциско. Нема чак још једне вароши која би на ту калифорниску метрополу могла и приближно да личи.

Сан-Франциско је прави људски мравињак. Има дивовску луку, у коју уплови годишње преко 20.000 великих бродова и неколико десетина малих рибарских и других бродова. Дужина мола у Сан-Франциску износи 22 километра. У луци има 45 огромних магацина за истоваривање робе. За ово пристаниште се може рећи да је ултрамодерно, гигантско, најбујније и најпрометније пристаниште на целом свету.

Сан-Франциско је модерна варош са облакодерима. Кућерака ту више нема. Али нешто је у самој луци ипак остало из прошлости: радње мајстора за тетовирање, у свом старом, трошном и ниском облику. Ти мајстори тетовирају морнаре, носаче и остале обалске раднике, који не могу без тога, јер су сујеверни.

Фриско је, како га сами становници називају, најбогатија америчка варош после Њујорка. Ту влада скроз демократски дух. За време ленча могу се видети по безбројним ресторанима и крчмама Сан-Франциска директори фабрике и радници како заједно једу и пију за једним столом. Становници су познати по својој љупкости, учтивости и предусретљивости према странцима. По улицама се продаје цвеће, што се у Њујорку не може ни замислити. У Сан-Франциску се људи не журе, они су мање нервозни од њујоршких грађана.

Становници Сан-Франциска обожавају спорт. Воле и оперу и у великој опери у Фриску има места за 11.000 гледалаца. Симфониски оркестар Сан-Франциска спада међу најчувеније окрестре Америке.

Варош има безброј музеја и библиотека. Неколико милиона посетилаца обилазе преко 250 музеја и 55 галерија слика ове калифорниске метрополе.

Сан-Франциско је „рај за спорт". Та варош је дала неколицину олимписких првака. Изгледа да је тенис у Фриску најомиљенији спорт, тениски клубови имају преко 100.000 чланова. Футбал се такође култивише, али не у оној мери као у другим америчким варошима.

Премда је већ пре неколико година забрањено усељавање Кинеза и Јапанаца у Сједињене америчке државе, у Сан-Франциску има и данас огроман број Азијата. Сви ти људи су данас стопроцентни амерички држављани.

У Сан-Франциску постоји читав кварт, који припада Кинезима. Они ту имају своју полицију, школе, позоришта, биоскопе и новине. Сви плакати по улицама исписани су на кинеском језику. Кинези живе модерним животом и по спољашности се мало разликују од белих људи, једино по својим косим очима. Курјук је давно нестао. Младе Кинескиње су лепе и бели људи се често жене с њима...

*

У СВЕТУ ИМА 8000 ДРУШТАВА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТИЊА И РАСТИЊА

Француско друштво за заштиту направило је интересантну статистику о раду друштва за заштиту животиња и растиња на целој нашој планети. При томе је дошло до закључка: на целом свету данас активно раде око 8000 таквих друштава са великим успехом.

Од тога броја, само на Европу пада 4000 друштава, где је љубав према животињама најјаче развијена. У Сједињеним америчким државама има свега 1000 друштава за заштиту животиња и растиња. Осталих 3000 деле се на остале континенте: Африку, Азију и Аустралију. Од ових, Аустралија има највећи број, јер на том континенту живе Енглези, који су познати као највећи љубитељи животиња и свесрдно се старају за њихову заштиту и одгајивање.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Број 149.

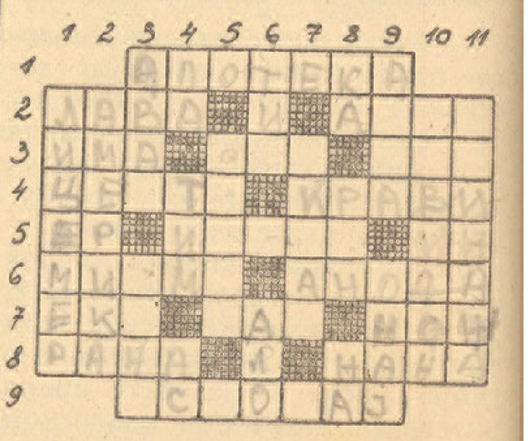

Водоравно: 1. лекарна; 2. маса коју избацује вулкан — свеза — карика; 3. поседује — мера за дрво — пехар (енглески); 4. калдрма — топи се; 5. слово латинице — улива се у Савину притоку Лоњу — притока Дунава; 6. чувена плажа у САД — супротно од катоде; 7. бивши (стран израз) — вредноћа — врста хладног оружја; 8. озледа — сугласник — име Золиног романа; 9. злодух у јеврејском предању.

Усправно: 1. неискрен; 2. Нова земља; 3. француска агенција — корист (провинцијализам); 4. свеза — спортска чета — кец; 5. узвик — говорим лепо о некоме (неправилно) — сугласник; 6. женско име — усклик — позив на телефону; 7. свеза — терет — сугласник; 8. према — париски дневник — предлог; 9. звекир — показна заменица; 10. римски бог љубави; 11. издржавање.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

Број 148

Водоравно: 1. ол — ка — ек — Пи; 2. Текелијанум; 3. опал — пас — нада; 4. Кађ — шурак — рам; 5. кне — кам — бор; 6. преглед; 7. Леа — рам — спи; 8. аер — јунак — Орт; 9. Лика — мак — осма; 10. Владивосток; 11. А(генција) А(вас) — ар — да — со.

Усправно: 1. оток — алва; 2. лепак — Леила; 3. кађиперка; 4. кел — ш — Ера — ј — ада; 5. ал — пук — е — рум — ир; 6. и — Ара — г — Ана — в; 7. ај — сам — л — мак — од; 8. Кан — к — бес — к — оса; 9. народност; 10. пудар — ирмос; 11. имам — тако.

НАУКА И ЖИВОТ

ЋЕЛАВИ ЉУДИ СУ ОТПОРНИЈИ ПРЕМА КИЈАВИЦИ

Познати швајцарски научник и лекар др. Линдерс објавио је недавно своје опсежно медицинско дело, у коме се опширно и искључиво третира питање кијавице. Он на основу својих многобројних опита тврди, да су према кијавици најотпорнији ћелави људи, док људи са веома бујном косом веома често страдају од те непријатне болести.

Поред тога, др. Линдерс је у току своје дугогодишње праксе констатовао и то да плави људи ређе страдају од кијавице него смеђи и црни. Уопште се може рећи да су људи који се лако, модерно, одевају много отпорнији према кијавици, него они који се одевају по старој моди и претрпавају оделом. Крајњи закључак швајцарског научника је: против кијавице можемо се најуспешније борити, ако се постарамо да природним путем појачамо отпорност свога тела према назебу.

*

КАКО ИЗГЛЕДАЈУ ХИГИЈЕНСКЕ ЧАРАПЕ

Људи носе чарапе да би заштитили ноге од притиска у да упијају зној. Чарапе треба да буду хигијенске, ако човек не жели да добије жуљеве и друге болести ногу. Чарапе морају бити целе, глатке, чврсте да не жуље ногу, треба пазити на то да се при навлачењу не створе боре на чарапама. Најздравије и најбоље су вунене чарапе. Бојадисане чарапе лошијег квалитета и чарапе које сељаци сами плету и бојадишу, често су обојене бојама које се лако отиру и на тај начин лако се могу изазвати обољења на кожи ноге. Најбоље је такве чарапе пре навлачења добро опрати у врелој води.

ИЗРЕКЕ ЧУВЕНИХ ЛЕКАРА

У медицини је непотизам појава, коју треба само поздравити. Сви чланови једне породице треба у случају болести да постану лекари, ако су, разуме се, воле способни за ту струку. Јер родбинске везе у лекарском сталежу могу само појачати ауторитет целокупног лекарског сталежа, а тим ће јачати и етика лекара. — **Др. Гризелих.**

—о—

Ко се стара сам о свом здрављу, пре свега ће се побринути да има увек довољно свежег ваздуха. Непроветрене собе су одувек биле расадници најопаснијих болести. — **Себастијан Кнајп.**

*

Лекареве речи свако радо слуша, али кад се човек разболи, нико неће да верује лекару. — **Хипократ.**

*

Лекар има само један задатак у животу: да лечи. — **Ескулап.**

*

Срце плашљивог шумског зеца је трипута јаче него домаћег питомог зеца. За слободу је потребна велика срчаност. — **Др. Буркинкле.**

*

Кад би се сви људи строго придржавали хигијенских прописа и на време спречавали опасне болести, лекари би постали сасвим излишни. — **Пастер.**

*

Многи људи, просто, немају срца да лече своје болесно срце. — **Гастон Ремие.**

*

Кад болесник закасни са одласком код лекара ради прегледа и лечења болести, па ово не успе, онда је за несрећу крив увек само лекар. — **Др. Вагнер-Јауег.**

*

Ко мрзи добре и опробане лекове и не узима их, мрзи свој живот. — **Др. Ерлих.**

У МЕКСИКУ СУЈЕВЕРНИ ГРАЂАНИ ЖИВОГ СПАЛИЛИ ЈЕДНОГ МАЂИОНИЧАРА

Путујући мађионичар Хуан Салвадоре приредио је у малом мексиканском селу Хауаула претставу пред тамошњим грађанима у свом малом циркуском шатору. При томе је употребио прастари мађионичарски трик: из свог шешира вадио је живе голубове, зечеве, канаринце и врапце, па и кокошија јаја и новчанице.

Сујеверни сељаци, који такво „чудо" још никада нису видели, пријавили су одмах после претставе мађионичара Салвадора да је он веома сумњив и опасан тип и да је у ортаклуку са самим ђаволом. Интелигентни и образовани општински судија се насмејао својим суграђанима и истерао их је напоље.

Али сујеверни сељаци нису мировали. Пронашли су у једној крчми мађионичара и одвукли га силом до општинске куће. Ту су, претећи да ће Салвадора линчовати, позвали вичући, судију да одмах одржи претрес против ортака сотонинога.

Узалудно је судија доказивао простим и сујеверним сељацима да је обичан трик по среди; они су јадног Хуана Салвадора одвукли у оближњу шуму, ту му сами судили и спалили га живог на ломачи направљеној од сувог шумског грања. — Средњи век у 1942 години...

ПРИЧА „НОВЕ ПОШТЕ“

ВЕЛИКА СЛИЧНОСТ

Андре Бирабо

Жене су толико говорљиве да чак и оно што треба да сакрију морају некоме рећи. Која од њих нема своју поверљиву пријатељицу? Поверница Женевијеве Басар била је Амели Римесо. Женевијева јој је испричала:

— Ето, саопштила сам то Рожеу у последњем тренутку. Сачекала сам да се нађем у његовом наручју, па да му кажем:

— Мили мој, велика незгода. Нећемо се видети петнаестину дана. Мој муж иде на Југ послом, па води и мене.

Роже је скочио. Он ме воли и помисао да остане петнаест дана без мене...

— Зашто не кажеш да ти се не иде?... Да не желиш да путујеш.. Да си болесна?

— Али, мили, по среди је мој муж... Он види да нисам болесна. А одувек сам желела да идем на Југ. Раније је то за мене била разонода, јер нисам имала тебе. Ако му сад кажем да то више није за мене разонода, он ће погодити да ти постојиш у моме животу. А затим, не знаш ти мога мужа, кад он нешто одлучи...

Роже заиста не познаје Шарла. Ти знаш како сам се упознала са Рожеом у гомили на једној тениској утакмици? Било је то заљубљивање двоје непознатих које је случај сјединио. Иако се нисмо договарали, сложили смо се да је најбоље тако: мој живот на једну страну, наша љубав на другу. Роже је љубоморан, црномањаст човек са сједињеним обрвама. Ако у току разговора ја случајно кажем: »Мој муж жели.. Шарл мисли...«, он одмах почне да грize усне и да окреће главу. Не могу чак да поменем ни неку појединост из куће, фотељу у салону или сто у трпезарији, а да се он не намршти.

Никада није покушао да упозна Шарла, а и ја сам више волела да се не познају. Срео нас је једанпут на улици. Кладила бих се да се није ни окренуо.

Рекла сам ти да сам била у његовом наручју кад сам му саопштила да полазимо. Он ме је наједанпут испустио, наљутио се.

— Води те на своја пословна путовања! Како је то дирљиво, и то још на Југ. Скоро свадбено путовање.

Баш је љубоморан.

— Како си глуп, мили мој! — рекла сам му. — Ти знаш, ја сам ти се заклела, да између њега и мене нема ничега више .. Он никада није био врло... А откако си ти ту, то је сасвим свршено... Уосталом, одувек смо спавали у засебним собама.

На то су настале распре, дурења, примедбе... Те вечери требало је да Роже вечера у вароши. Пошто сам полазила на петнаестодневно путовање остала сам мало дуже код њега. Била сам ту док се облачио. Видела сам га у фраку и ја сам му везала кравату. Учинио ми се врло леп у фраку. Имао је римљанску главу, одлучне црте. Са сликом тога човека у фраку у памети пошла сам на пут.

После два дана Шарл и ја били смо у Ници. Било је подне, лепо време, а ја сам била гладна. Ушли смо у трпезарију нашег хотела. Шарл увек ту отседа кад је у Ници. Показали су нам наш сто. Сели смо и ја сам погледала у јеловник.

— Допада ли се јеловник госпођи? — упитао је глас иза моје столице.

Подигла сам главу и умало нисам цикнула. Човек који је стојао преда мном није био Роже... не али скоро. Хоћу да кажем да је личио на њега црту по црту. Имао је исто оно римско лице, намрштене обрве, једном речи све. Његова слика.

Ређао је преда мном по столу чинијице са ордевром. Мени је испало на застирач парче јајета са мајонезом.

Не можеш ни замислити како сам ручала тога дана! Тај човек који је личио на мог љубавника служио је мене и мужа. Имала сам утисак као да ми је љубавник ту. Било је глупо, али тако је било. Гледаедале су ме очи тако сличне очима мо мога љубавника! Ословљавала су нас ас уста иста као његова. И мене је билбило срамота као да је заиста Роже бисбио ту.

Зашто срамота? Ах, малгала моја, ти знаш Шарла. Зато што је је Шарл јадник прост, бучан, груб. і. Зато што збија простачке шале, затоито што прави ваљке од хлеба, који м му поцрне међу прстима, зато што сі сиса чачка лице и зато, нарочито затзато, што га ја подносим таквог какав ів је.

Тај човек који је личиочно на мога љубавника гледао је нашнашу интимност, укратко, видео је свесве оно што ја нисам желела да види ди и да зна мој љубавник.

Нисам много јела у токуку тога ручка. Нисам много више јелаела ни увече Јер за вечером је, наравновно, опет био ту онај келнер.

Провела сам врло рђаву ву ноћ... Да у сваком случају, рђаву ну ноћ. Заспала сам изјутра грубим снсном из кога сам се пробудила скочившивши.

— Ја сам звонио за до доручак, рекао је Шарл. Слободно! !

Већ погађаш ко је ушаолао, онај келнер што личи на Рожеа. ва. И изјутра он је служио госте по соі собама.

У растуреном кревету, ту, после бурне ноћи, видео ме је кракрај разбарушеног мужа, јер ја сам ім лагала Рожеа, наравно, не спавамо імо у одвојеним собама.

И то је тако трајало дв дванаест дана, дванаест одвратних да дана, дванаест дана са мукама три пу пута дневно

Најзад, јуче смо се вратвратили у Париз. Данас ме је Роже че чекао, знам са каквим нестрпљењем. м. Ишла сам к њему пешке. Чекао ме је је у пет сати а ја сам стигла кад ја је већ било скоро седам. Отворио ми ми је врата Био је у фраку.

— Најзад ти! Био сам м се већ забринуо. Мислио сам да а сте остали тамо један дан више. На Ја крају сам се обукао, јер вечерам у у вароши.

Лице му је опет личилило на лице Римљанина, чело му је б било ниско обрве намрштене.

— Не, — рекла сам, — немој ме љубити, болесна сам. Дошла сам само за тренутак да те вивидим.

Толико је личио на келнлнера из Нице. Стид ме је било пред ед њим, стид као да ме је видео тамо.мо. Чини ми се да се никад више нећећу усудити да се нађем са њим.

САН И ЈАВА...

— Драги, сањала сам да си ми купио нов летњи шеширић.

— Па добро! Метни га на главу а мене остави да спавам.

*

СИСАРИ

Учитељ: У коју врсту живот падају комарци?

Ђак: Међу сисаре.

Учитељ: Како то?

Ђак: Па они нам у лето сисају крв!

*

ЖЕНСКА ПОСЛА

— Данас ћу отићи у варош.

— Да обиђеш трговине?

— Не. Да купим ствари које су ми заиста потребне.

Претплаћујте се на „Нову пошту“

ТАЈНА СМРТИ Џемса Вуда

15

Едвард С. Тејлор

Фабрика се налазила, такорећи, на ивици Лондона, далеко од Ситиа и господских вила. Фабрика у то време баш није имала много посла и стога је промет тога дана био прилично слаб. Том Вуд је већ заузео место свог покојног синовца. Пошто не би имало смисла да се пред њим и даље претстављам као библиотекар, ја сам му саопштио, да ми је мистрес Вуд поверила задатак да трагам у вези с убиством њеног мужа. признавши да је моја библиотекарска делатност била само фиктивна, а да сам уистини као приватан детектив пратио покојног фабриканта по налогу његове жене.

— Бога ми, могу рећи, да сте врло вешто играли своју улогу, мистер Смит! — признао је Вуд, одмеравајући ме још увек неповерљивим погледом. — А што се тиче огрлице, одмах ћу разгледати по књигама, премда није искључено да Џемс то уопште није забележио.

— Моје је мишљење, да се овакви накити од огромне вредности морају држати у евиденцији! — добацио сам жустрим гласом.

Том Вуд је слегао раменима и дао налог књиговођи да пронађе забелешку о скупоценој огрлици. После десетак минута књиговођа се вратио с издуженим лицем, рекавши:

— Нема никакве забелешке о том накиту, господине шефе.

Овом одговору се нисам нимало обрадовао. Шта сада да почнем? У том тренутку, мала Гледис је протурила кроз отшкринута врата своју љупку главицу.

— Господине шефе, мистер Вајдл жели са вама да разговара, — јавила је. — Желео би да види онај накит.

— Ко је тај господин? — обратио сам се Вуду, пошто сам поздравио Гледис. — Зашто хоће он да види накит?

— Није реч о огрлици, — одговорио је Вуд кратко. — Неко хоће да заложи свој стари породични накит. Мистер Вајдл је наш вештак за оцењивање накита.

— Кад је тако, молим вас да му покажете и ту огрлицу. Њен облик, распоред и вредност драгог камења нису свакидањи... Можда ће нам он моћи да каже име сопственика тога накита...

— Немам ништа против тога, — слегнуо је раменима Вуд.

Док смо разговарали, у собу је ушао старији, висок и дебео господин, румених образа. Поздравио нас је и распитивао се за накит. Прво је, наравно, разгледао породични накит, због кога је и дошао. Много је говорио и објашњавао. Нестрпљиво сам очекивао да већ једном заврши своје опширно излагањ. Најзад Вуд му је пружио фамозну огрлицу. Само за тренутак држао је у руци и рекао, бацивши презривим покретом огрлицу на писаћи сто:

— То је вешт фалсификат! Не вреди више од једне фунте стерлинга!

Ми смо га запањено погледали.

— Сто му громова, шта опет то има да значи?! — скочио је као опарен Вуд. — Џемс ниуком случају није могао примити лажан накит. Уверен сам да је права огрлица замењена овим фалсификатом!

Обратио се Гледис:

— Ви сте синоћ однели накит у собу за рад и ставили га у Вертхајмову касу!

— За име Божје, господине шефе, ваљда ме тек нећете осумњичити да сам ја заменила накит? — узвикнула је Гледис у највећој мери узбуђена. Њено лице било је час румено, час бледо. Видело се да је тешко увређена овом Вудовом примедбом.

— Ја вас, наравно, не могу оптужити, — одговорио је хладно Вуд. — Али је ипак сигурно да се та огрлица синоћ налазила у вашим рукама. А поред тога, ни са вашим радом нисам нимало задовољан. И стога узмите на знање, да ми после првога нисте више потребни! Нећу да имитирам покојног Џемса и држим чиновнице само за украс!

Гледис је руком стегла срце, а у очима су јој се појавиле крупне сузе. Једва сам се савладао да због тог ружног геста не изгрдим надувеног фабриканта. Изгледа да је он према Гледис осећао исто такву антипатију, као и Алиса Вуд. Није искључено да је и Том покушавао да јој се удвара, али га је она, као и Џемса, одлучно одбила. Код таквих типова људи човек ни када не може знати на чему је...

Данас

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ:

Михелс Јулије, II Ракоци Ференц ул. бр. 68 (тел. 29-51).

Попић Милан, Јокаи Мор ул. бр. 13 (тел. 23-79).

*

РАДИО

15 јул 1942

БУДАПЕШТА. 7.00: Јутарња музика ● **10.15:** Салонска музика ● **11.20:** Арије и песме ● **12.10:** Оркестарски концерт ● **14.00:** Концерт оркестра ваздухопловних снага ● **15.20:** Циганска музика ● **17.15:** Концерт мађарског ансамбла ● **18.00:** Концерт на цез-клавиру ● **19.20:** Оркестарски концерт ● **23.25:** Музика за игру.

*

МЕЂУНАРОДНИ ИЗВЕШТАЈ О ВОДОСТАЈУ

15 јула 1942.

Дунав: Комаром 341 (+30), Будапешт 261 (+27), Пакш 128 (—), Баја 212 (—2), Мохач 244 (—3), Бездан 292 (+5), Гомбош 318 (+3).

Драва: Барч 018 (—13).

Тиса: Вашарошнамењ 0026 (—66), Токај 099 (+77), Тисафиред 000 (+15), Чонград 091 (—11), Сегед 030 (—3), Тител 214 (—2).

*

ОДЛАЗАК И ДОЛАЗАК ВОЗОВА

За Будапешту 5.55 (брзи), 13.31, 16.24 (брзи).

За Сабадку 4.31, **8.14 (убрзани моторни, веза за Зомбор).**

За Зомбор 3.58, 10.37, 13.48 (директан за Паланку), 17.06.

За Обече, Зенту, Сегед 5.30, **14.00** (само до Обечеја), 16.33.

За Тител 6.26, 20.27.

Из Будапеште 7.38, **11.57 (брзи),** 22.53 (брзи).

Из Сабадке 19.31, **20.10 (убрзани моторни).**

Из Зомбора 7.32, 10.26 (директан из Паланке), 12.47, 20.13.

Из Сегеда—Обечеја 7.28 (из Обечеја), 10.05, 19.46.

Из Тителa 6.24, **16.11.**

*

ИЗВЕШТАЈ СА ПИЈАЦЕ У БУДАПЕШТИ

Цене на велико

15 јула 1942.

Нов кромпир, кг., 20—36 ф., зелени пасуљ, кг., 50—1.10 п.; црни лук, пушла, 15—40 ф.; бели лук, пушла, 60—80 ф.; бундева, комад, 8—14 ф.; мешана зелен, пушла, 28—40 ф.; патлиџан, кг. 1—1.80 п.; келераба, пушла 15—40 ф.; зелена салата, главица, 6—14 ф.; краставац, комад, 10—26 ф.; млади кукуруз за кување, комад, 12—20 ф.; зелена паприка, кг. 70—1.20 п.; бабуре, кг. 80—1.30 п.

ПРИПОСЛАНО*)

Позивам своју законити жену Бојану Војновић на продужење брачног живота, да се у року 8 дана врати у противном после не признајем њене дугове и повешћу развод брака.

СПАЛИЋ СТЕВАН
бербер
Обеча, Келчеи ул. бр. 2.

1093

*) За ствари под овом рубриком уредништво и администрација не примају одговорност.

СПОРТ

Едо Плац је тренер УАКА

Плац је у прошлу недељу са одличним успехом положио испит за тренера

„Плац Едо, голман, најмлађи играч Новосадског атлетског клуба, нашег драгог госта, неоспорно је био најбољи играч не само у своме тиму већ и на терену. То „чудо од детета", које иде још у кратким панталонама, има свега 16 година, а већ располаже са сјајним талентмо голмана . . ."

То је прва и најласкавија критика грчког листа „Елефтерон Виме", из Атине, коју је добио Едо — „чудо од детета", после гостовања тадањег НАК-а у Атини.

*

Дани, месеци и године су пролазиле . . .

„Едо Плац је приступио новосадској Војводини." Ова вест је сензационално одјекнула широм целе државе.

„Едо Плац је спасао свој тим од сигурног пораза! . . ."

„Плац је најбољи на терену и његова игра потсећа на славног Замору . . ."

„Плац је најбољи голман у држави! . . ."

„. . . Изгубили смо, али да је на голу био Плац, питање је како би се утакмица завршила . . ."

То је било пре десетак година када су Еду Плаца сви славили и хвалили и када је спортска јавност тражила да Плац брани у државном тиму.

*

Дани, месеци и године су пролазиле . . .

„Едо Плац је напустио Војводину и пришао је београдској Југославији . . ."

„Плац је достојан заменик Спасића . . ."

„Едо Плац је најбољи играч Југославије на гостовању у Италији . . ."

Плац . . . Плац . . . Плац . . . Плац . . . Плац . . . и . . . Плац . . .

То су били најславнији дани Еде Плаца. Он је са успехом бранио гол београдске Југославије, а да није било „спортске политике", Плац би био и голман државног тима.

*

Дани, месеци и године су пролазиле . . .

„Плац, стари Едо Плац, је одлично бранио гол Уака . . ."

„Игра Плаца потсећа на његове најславније дане када је бранио у Војводини и Југославији . . ."

„Плац је у Будимпешти против Ујпешта био најбољи на терену, а уједно и најбољи голман у држави..."

Увидело се, да је Едо Плац, у тиму УАК-а још увек незамењив. Он спасава, у неколико махова, сада, после 17 година играња фудбала, свој тим од сигурног пораза и може се рећи, да је велики део заслуге, што је УАК остао у Лиги ове године, његова заслуга.

То је живот Еде Плаца, играча Новосадског атлетског клуба, новосадске „Војводине", београдске „Југославије" и садашњег УАК-а, живот „чуда од детета", најбољег, најславнијег и још увек одличног и познатог играча Новог Сада.

То је било од пре 17 година до пре месец дана, или боље рећи до пре четири дана, јер је тога дана Едо Плац, неограничену љубав према спорту и своје велико фудбалско знање, крунисао испитом „фудбалске зрелости" — испитом за тренера.

*

Едо Плац, сада већ тренер УАК-а, посетио је нашу редакцију и у разговору дао је нашем спортском уреднику следећу изјаву о тренерском течају одржаном у Будапешти.

„. . . Волети фудбал, по моме схватању, не значи само играти га или пратити све утакмице, већ му се посветити свим својим бићем. Родити се са фудбалом, и умрети са њим је циљ сваког идеалног фудбалера. Позната ми је судбина некадашњих „звезда": слава, овације, ношење на рукама са игралишта и, на крају, . . . заборављен. Фудбал играм 17 година, доживео сам и срећне и тужне дане, као сви. Помишљао сам више пута да га напустим, али, ипак, увек је оно јаче — „љубав", побеђивало. На крају сам увидео шта ми је „судбина" и решио сам да свој живот посветим фудбалу. Без ичијег знања, пријавио сам се на тренерски курс, који је ових дана држан у Будимпешти у школи за физичко васпитање.

Тешко је било. Предавала су 4 професора за физичко васпитање и три лекара. Претседник течаја је био познати Иштван Плухар, који се и овом приликом претставио као најбољи стручњак за спорт. Са њиме и његовим знањем сам одушевљен. Учили смо 16 предмета као: анатомију, прву помоћ, масажу, гимнастику, технику игре и друго.

Цео дан смо провели у учењу: устајање у 6 часова, од 7—8 гимнастика, 8—10 фудбалска техника и кондиција, 10—13 фудбалске игре, 13—15 ручак и одмор, 15—17 теорија фудбала 17—19 анатомија и прва помоћ, 19—21 масажа. Као што видите, доста напорно.

Испити су били у прошлу суботу и недељу. Од 34 ученика неколицина је пала. Тешко, врло тешко је било. Мислио сам да фудбал и све оно фудбала имам у малом прсту, али сада, после течаја, могу вам рећи да сам био у великој заблуди. Оно што се на течају учило и морало научити је велик материјал и „више знање". Сматрам, да би и многи чланови Управе клубова требали, барем као слушаоци, да посете сличне течајеве и онда се неби више дешавало оно што се дешава захваљујући, у честим случајевима, баш незнању водећих из клуба . . ."

На крају, Плац је изјавио да ће одмах после летњег одмора почети са тренирањем Уаковог тима и да се нада успеху.

Видећемо! На делу се познају јунаци! . . .

ВлаВе

На тренерском течају у Будапешти. Плац други у првом реду

МАЛИ ОГЛАСИ

стају до 10 речи 1.50 п., свака даља реч 10 ф. За оне, који траже службу, 50% јефтиније

ПРЕВАЋАЊА, КОРЕСПОНДЕНЦИЈУ, ПРЕПИСИВАЊА на српско-хрватском, мађарском и немачком језику јевтино примам. Ержебет тер 7 II спрат (код поште). 1041

ПОМОЋНИК — ПОМОЋНИЦА, млађи, галантерист, окретан, са знањем мађарског, немачког и српског језика, може ступити одмах. Лично се представити. Адреса у Администрацији. 1062

ТРАЖИМ ЗАПОСЛЕЊЕ ЧИНОВНИКА (заступника, путника, инкасанта, аквизитера и сл.). Бивши шеф једног уреда, стар 33 године. Позната ми је свеобухватна администрација, књиговодство и рачуноводство (приватно, задружно, државно, самоуправно и сл.). Пишем брзо на машини. Тачан, марљив и поштен. Уверења и оцене у служби одлична. Могу дати гаранцију. Плата за пристојан живот. Понуде на администрацију под „Самостални чиновник". 1092

СТАН ОД ДВЕ СОБЕ, са купатилом, тражи се. По могућству у близини трамвајске или аутобуске станице. Понуде на Администрацију под „141". 1091

ТРАЖИ СЕ СТАН од 2 собе, са купатилом. По могућству са гасом. Јавити Администрацији на „17". 1090

ПРОДАЈЕ СЕ два прошивена мадраца. Понуде на Администрацију под „141".

СТАРА одела, веш најбоље плаћам На позив кући долазим. НАЧА ШАНДОР, старетинар. Хал тер 11 (Рибљи трг). 691

Одговорни уредник и издавач:
ВОЈИСЛАВ МАТИЋ

Ротациона штампа: „Уранија", штампарски завод и издавачко подузеће (власник Јован Келемен) за штампарију одговара Јосип Франк, II Ракоци Ференц ул. 50. Рукописи се не враћају.